

[1] שמות פרק יג פסוק יט

ויקח משה את עצמות יוסף עמו כי השבע השביע את בני ישראל לאמר פקד ופקד אלהים אתכם והעליתם את עצמתי מזה אתכם :

רש"י

נתנה ראש - כתר גומו נמני רישא, נשים עלינו מלך, ורבותינו פירשו לשון עבודה זרה :

[2] במדבר פרק יד פסוק ד

ויאמרו איש אל אחיו נתנה ראש ונשובה מצרימה :

רש"י

(סד) **ובאלה לא היה איש וגו'** - אבל על הנשים לא נגזרה גזרת המרגלים, לפי שהן היו מחבבות את הארץ. האנשים אומרים (במדבר יד ד) נתנה ראש ונשובה מצרימה, והנשים אומרות (במדבר כז, ד) תנה לנו אחוזה. לכך נסמכה פרשת בנות צלפחד לכאן :

[3] במדבר פרק כו

(סד) ויבא אלה לא הנה איש מפקודי משה ואהרן הפהו אשר פקדו את בני ישראל במדבר סיני : (סה) כי אמר יקנן להם מות ומתו במדבר ולא נותר מהם איש כי אם פלב בן ויפנה ויהושע בן נון :

רש"י

(א) **למשפחת מנשה בן יוסף** - למה נאמר, והלא כבר נאמר בן מנשה, אלא לומר לך יוסף חבב את הארץ, שנאמר (בראשית נ כה) והעליתם את עצמותי וגו', ובנותיו חבבו את הארץ, שנאמר (במדבר כז, ד) תנה לנו אחוזה. וללמדך שהיו כולם צדיקים, שכל מי שמעשיו ומעשה אבותיו סתומים ופרט לך הכתוב באחד מהם ליחסו לשבח, הרי זה צדיק בן צדיק. ואם יחסו לגנאי כגון (מלכים ב' כה כה) בא ישמעאל בן נתניה בן אלישמע, בידוע שכל הנזכרים עמו רשעים היו : **מחלה נעה וגו'** - ולהלן הוא אומר (במדבר לו יא) ותהינה מחלה תרצה, מגיד שכולן שקולות זו כזו, לפיכך שנה את סדרן : (ב) **לפני משה ולפני אלעזר** - מגיד שלא עמדו לפניהם אלא בשנת הארבעים, אחר שמת אהרן : **לפני משה** - ואחר כך לפני אלעזר, אפשר אם משה לא ידע אלעזר יודע, אלא סרס המקרא ודרשהו, דברי רבי יאשיה. אבא חנן משום רבי אלעזר אומר בבית המדרש היו יושבים, ועמדו לפני כולם : (ג) **והוא לא היה וגו'** - לפי שהיו באות לומר בחטאו מת, נזקקו לומר לא בחטא מתלוננים ולא בעדת קרח שהצו על הקדוש ברוך הוא, אלא בחטאו לבדו מת, ולא החטיא את אחרים עמו. ר' עקיבא אומר מקושש עצים היה. ור' שמעון אומר מן המעפילים היה : (ד) **למה יגרע שם אבינו** - אנו במקום בן עומדות, ואם אין הנקבות חשובות זרע, תתיבם אמנו ליבם : **כי אין לו בן** - הא אם היה לו בן לא היו תובעות כלום. מגיד שחכמניות היו : (ה) **ויקרב משה את משפטן** - נתעלמה הלכה ממנו וכאן נפרע על שנטל עטרה לומר (דברים א, יז) והדבר אשר יקשה מכם תקריבון אלי. דבר אחר ראוייה היתה פרשה זו להכתב על ידי משה, אלא שזכו בנות צלפחד ונכתבה על ידן : (ז) **כן בנות צלפחד דברת** -

[4] במדבר פרק כז

(א) ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה בן יוסף ואלה שמות בנותיו מחלה נעה ויפנה ויהושע בן נון : (ב) ותעמדנה לפני משה ולפני אלעזר הפהו ולפני הנשיאים וכל העדה פתח אהל מועד לאמר : (ג) אבינו מת במדבר והוא לא הנה בתוך העדה הנועדים על יקנן בעדת קרח כי בחטאו מת ויבנים לא היו לו : (ד) למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן נתנה לנו אחוזה בתוך אחי אבינו : (ה) ויקרב משה את משפטן לפני יקנן : (ו) ויאמר יקנן אל משה לאמר : (ז) בנות צלפחד דברת נתן נתתן להם אחוזה נחלה בתוך אחי אביהם והעברת את נחלת אביהן להן : (ח) ואל בני ישראל תדבר לאמר איש כי ימות ויבן אין לו והעברתם את נחלתו לבתו : (ט) ואם אין לו בת ונתתם את נחלתו לאחיו : (י) ואם אין לו אחים ונתתם את נחלתו לאחיו אביו : (יא) ואם אין אחים לאביו ונתתם את נחלתו לשארו הקרב אליו ממשפחתו וירש אתה והיתה לבני ישראל לחקת משפט כאשר צוה יקנן את משה : (יב) ויאמר יקנן אל משה עלה אל הר העברים הנה וראה את הארץ אשר נתתי לבני ישראל :

- כתר גומו יאות, כך כתובה פרשה זו לפני במרום, מגיד שראתה עינין מה שלא ראתה עינו של משה : **כן בנות צלפחד דברת** - יפה תבעו. אשרי אדם שהקב"ה מודה לדבריו : **נתן נתן** - שני חלקים, חלק אביהן, שהיה מיוצאי מצרים, וחלקו עם אחיו בנכסי חפר : **והעברת** - לשון עברה הוא במי שאינו מניח בן ליורשו. דבר אחר על שם שהבת מעברת נחלה משבת לשבת [שבנה ובעלה יורשין אותה. שלא תסוב נחלה לא נצטוה אלא לאותו הדור בלבד] וכן והעברתם את נחלתו לבתו, בכולן הוא אומר ונתתם, ובבת הוא אומר והעברתם : (יא) **לשארו הקרב אליו ממשפחתו** - ואין משפחה קרויה אלא משפחת האב : (יב) **עלה אל הר העברים** - למה נסמכה לכאן, כיון שאמר הקדוש ברוך הוא נתן נתן להם, אמר אותי צוה המקום להנחיל, שמא הותרה הגזירה ואכנס לארץ. אמר לו הקדוש ברוך הוא גזרתי במקומה עומדת. דבר אחר כיון שנכנס משה לנחלת בני גד ובני ראובן שמח ואמר כמדומה שהותר לי נדרי, משל למלך שגזר על בנו שלא יכנס לפתח פלטיין שלו נכנס לשער והוא אחריו, לחצר והוא אחריו, לטרקלין והוא אחריו, כיון שבא ליכנס לקיטון, אי"ל בני מכאן ואילך אתה אסור ליכנס :